

ชื่อไทย	ตะโกนา (Ebony)
ชื่อท้องถิ่น	โก (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) นมจิว (นครราชสีมา) มะโก (ภาคเหนือ) มะถ่านไฟผี (เชียงใหม่)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Diospyros rhodocalyx</i> Kurz.
วงศ์	EBENACEAE

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลักษณะต้น ไม้ยืนต้น ไม้ผลัดใบ ขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูงประมาณ 8 - 15 เมตรลำต้นเปลาตรง แต่แตกกิ่งต่ำ เปลือกสีดำ แตกเป็นสะเก็ดหนา เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหรือรูปไข่ ทึบ ปลายกิ่งมักห้อยลู่ลง

ลักษณะใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่ ป้อม หรือสี่เหลี่ยมขนมเบียดก้าน กว้าง 2.5 - 7 เซนติเมตร ยาว 3 - 12 เซนติเมตร ฐานใบสอบเป็นรูปลิ้น หรือป้าน ขอบใบเรียบ ปลายใบมนป้าน หรือหยักเว้าเข้า แผ่นใบค่อนข้างหนา หลังใบเกลี้ยง ท้องใบมีขนเมื่อเป็นใบอ่อน

ลักษณะดอก ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียแยกต้น ดอกเพศผู้ เป็นช่อดอกแบบกระจะหนึ่งช่อมีประมาณ 3 ดอก ออกตามง่ามใบ ดอกย่อยมีขนาดเล็กสีขาว หรือเหลืองอ่อน กลีบเลี้ยงมี 4 กลีบ ยาว 3 - 4 มิลลิเมตร โคนกลีบเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วยปากกว้าง ด้านนอกมีขนนุ่ม ส่วนด้านในมีขนยาว กลีบดอกมี 4 กลีบ ยาว 8 - 12 มิลลิเมตร โคนกลีบเชื่อมติดกันเป็นรูปเหยือกน้ำ ปลายขอบแยกเป็นกลีบเล็ก เกสรผู้มี 14 - 16 อัน ดอกเพศเมีย เป็นดอกเดี่ยว ออกตามง่ามใบ ทั้งกลีบดอกและกลีบเลี้ยงมีอย่างละ 4 กลีบ คล้ายกับดอกเพศผู้ แต่ขนาดใหญ่กว่า รังไข่ป้อมมีขนปกคลุม

ลักษณะผล ผลแบบผลสดมีเนื้อหลายเมล็ด เส้นผ่านศูนย์กลาง 2 - 3 เซนติเมตร ผลอ่อนมีขนสีน้ำตาลแดงคลุม ผลแก่เกลี้ยงและออกสีเหลืองอมเขียว กลีบจุกผล มีเส้นลายกลีบ

ระยะเวลาออกดอกติดผล

ออกดอกระหว่างเดือนมีนาคม - เดือนเมษายน ติดผลระหว่างเดือนเมษายน - เดือนมิถุนายน

เขตการกระจายพันธุ์

พบขึ้นทั่วไปตามป่าเบญจพรรณแล้ง ป่าละเมาะ และทุ่งนาที่สูงจากระดับน้ำทะเล 40 - 300 เมตร

การใช้ประโยชน์

เนื้อไม้: ใช้ทำตำเครื่องมือทางเกษตร เสาคาน

ราก: น้ำต้มรากับประทานแก้โรคเหน็บชา โรคทางเดินปัสสาวะ น้ำเหลืองเสียแก้ปวดเมื่อย

อ่อนเปลี้ย ช่วยเจริญอาหาร และแก้ร้อนใน

เปลือก: เป็นยาบำรุงธาตุ บำรุงกำลัง กระตุ้นร่างกายกระปรี้กระเปร่า

ผล: กินแก้ท้องร่วง ตกเลือด แก้กวม ขับพยาธิและแก้ฝีเน่าเปื่อย ใช้เป็นสีย้อมผ้า

เปลือกผล: เผาเป็นถ่านแช่น้ำ กินขับระดูขาวและขับปัสสาวะ

แหล่งข้อมูล: สำนักงานหอพรรณไม้-กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

